

Teknik Personel ve Yan Ödemeler

Hasan BURAK

Üç yıldır sözü edilen yan ödemeler kararnamesi geçtiğimiz ay içinde yayınlandı. Ağustos ayı başından itibaren geçerli olacağı belirtilen kararnamenin teknik elemanların ücret sorununa olumlu bir katkısı olamayacağı teknik eleman kuruluşlarının tepkilerinden anlaşılmaktadır.

TEKNİK ELEMANLARIN YARISINDAN FAZLASI FAYDALANAMIYOR

Kararname kapsamına kamu kesiminde çalışmakta olan teknik elemanların ancak % 45'i girebilmiştir. Kamu kuruluşlarındaki mevcut kadrolar, kararnamede yan ödemelerden yararlanacağı belirtilen kadrolarla karşılaştırıldığında, aynı görevi yapmakta olan teknik elemanlardan bazılarının yan ödeme alabileceği, bazılarının alamıyacağı görülmektedir. Diğer taraftan kamu iktisadi kuruluşlarında çalışmakta olanların tamamı kararname dışında bırakılmıştır.

YAN ÖDEMELER ÜCRET DÜŞÜKLÜĞÜNÜ GİDEREMİYECEK

1970 yılında çıkarılan Personel Kanunu'yla kamu kesiminde çalışanların ücretlerinde önemli düşmeler olmuştur. Personel Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden sonra yapılan bir ankette, kamu kuruluşlarında çalışan mühendis ve mimarların % 62'sinin aylık ücretlerinde 100 ile 1000 lira arasında düşmeler olduğu tesbit edilmiştir. Bugün verilecek yan ödemelerle bu ücret düşüklüklerinin giderilebileceğini sanmak yanıltıcı olacaktır. Artan hayat pahalılığı karşısında yan ödemelerden yararlanabilmiş olanların eline geçecek ücretler dahi anlamsız kalmaktadır.

Türkiye Teknik Elemanlar Derneği (TÜTED), yaptığı açıklamada teknik elemanların 1983 yılındaki yaşama düzeyine yeniden varabilmeleri için, geçen yıllar içinde % 343 artan fiyatlar gözönünde tutulduğunda yan ödemelerle birlikte alacakları ücretin en az iki katı ücret almaları gerektiği belirtilmektedir.

ARTAN FİYATLAR KARŞISINDA YAN ÖDEMELER ANLAMSIZDIR

Yan ödemeler kararnemesi mevcut fiyat artışlarını karşılamaktan uzak olduğu gibi bundan sonraki fiyat artışlarına da karşılık verecek adil bir ücret sistemi getirmemektedir. Kararname değişmez bir yan ödeme sistemi koymaktadır. Bugün verilecek 300-500 liralık yan ödemeler kısa sürede artan fiyatlar karşısında iyice anlamsız rakamlar haline gelecektir.

görüşler

Kararnamede gösterilen yan ödemeler brüt rakamlardır. Bu yan ödemelerin aylıklara eklenerek vergilendirilmesiyle gerçekte kamu personelinin eline geçecek ücret artışı belirtilen rakamların çok daha altında olacaktır.

ÇALIŞANLAR ARASINDA AYIRIM YAPILMAKTADIR

Yan ödemelerle ikenü kesiminde çalışan değişik meslek gurupları arasında ayırımlar getirilmektedir. Örneğin sağlık hizmetlerinde çalışan personel için 1500-2000 lira arasında yan ödeme verilirken teknik elemanlarda bu rakam 350-1300 lira arasında değişmektedir. Kararname teknik elemanlar arasında da farklı ödemeler koymuştur. Ziraat ve Orman mühendislerinde yan ödemelerin genellikle düşük tutulduğu, teknikerlerin ise ancak 350-400 lira dolayında yan ödeme alabilecekleri görülmektedir.

NE ZAMAN ÖDENECEK?

Yan ödemeler konusunda çıkarılan kararname ağustos ayı başından itibaren geçerli olacaktır, ama bütçede gerekli aktarmalar yapılmadığı için Eylül ayı başında ücretler gene yan ödemesiz verilmiştir. Anlaşılan kamu kesiminde çalışanlar bir süre de bu bütçe aktarmasının yapılmasını bekliyeceklerdir.

Gerekli formaliteler tamamlanarak yan ödemelerin fiilen gerçekleşmesiyle kimlerin yan ödeme alıp almadığı alanların ne kadar ücret artışı elde edebilecekleri daha açık anlaşılacaktır. Ancak bundan sonra yan ödemelerin gerçekte neler getirebileceğinin anlaşılmasıyla teknik elemanların konuyla ilgili tepkilerinin daha da artmasını beklemek yanıltıcı olmayacaktır.

TEKNİK PERSONEL SORUNU ÇÖZÜLDÜ MÜ?

Bayındırlık Bakanı Öztekin, geçtiğimiz haziran ayında verdiği bir demeçte «yatırımların beklenen seviyede tahakkuku için, teknik personelin sorunlarına özel bir dikkat göstermek zaruridir. Aksi halde teknik personelin büyük sıkıntılara maruz kalacağını tahmin etmek güç olmayacaktır.» diyor ve çıkarılacak yan ödemelerle bu sorunların giderilmesine çalışılacağını söylüyordu. Fakat yayınlanan kararnamenin bu sorunların çözümünü sağlamaktan uzak olduğu teknik eleman kuruluşlarının açıklamalarından- anlaşılmaktadır.

Türk Teknikerler Cemiyeti yaptığı açıklamada yan ödemeler kararnamesinin yeni bir huzursuzluk kaynağı olduğunu belirtirken Türkiye Teknik Elemanlar Derneği (TÜTED)'de bu konuda şunları söylemiştir:

«Kararname kamu kesiminde artan teknik eleman açığını gideremeyecektir. Getirilen yan ödemeler kamu kesiminde çalışan teknik elemanların özel kesime ve yurt dışına göçünü durduramayacaktır. Başlayan göçün teknik elemanların eline geçecek bir kaç yüz lira ile durdurulabileceğini sanmak mümkün değildir.

Teknik elemanlara göre «bu kararnameden sonra yan ödeme masalının sorunlara sürekli hiç bir fayda getiremeyeceği kesin olarak ortaya çıkmıştır. Teknik elemanlar hergün artan hayat pahalılığı karşısında insanca bir yaşama sürdürme olanaklarını, ancak sendikalaşmak, toplu sözleşme ve grev haklarını elde ederek gerçekleştirebilir ve savunabilirler. Mücadele sürdürülüp bu haklar elde edilinceye kadar bütün yan ödemeler, bütün zamlar birer aldatmaca olarak kalacaktır».

(10 Eylül, Yenigün)

IEK Genel Müdürü'nün Sorgusu Yapıldı

Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi, bir hafta kadar önce gözaltına alınan Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) Genel Müdürü Mehmet Erdemir'in sorgusunu yaptıktan sonra oybirliğiyle serbest bırakılmasına karar vermiştir

Mehmet Erdemir, geçen hafta başlarında makamında çalıştığı sırada, yapılan bir ihbar üzerine gözaltına alınmıştı. Mehmet Erdemir'in, genel müdürlükte yönetim kuruluna başkanlık ettiği sırada yaptığı bir konuşmada suç unsuru olacak bazı sözler söylediği, toplantıda bulunan bazı kimselerce ihbar edilmiş, bunun üzerine, genel müdür gözaltına alınmıştır Mehmet Erdemir, 12 Marttan sonra, Enerji Bakanlığı'na gelen İhsan Topaloğlu tarafından genel müdürlüğe getirilmiş gözaltına alınmazdan bir hafta kadar önce de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Nuri Kodamanoğlu ile Ege Bölgesi'nde açılan bir trafo merkezi töreninde bulunmuştu.

Sıkıyönetim Mahkemesi'nin serbest bırakma kararına, Sıkıyönetim Komutanlığı itirazda bulunabilmektedir. Bu bakımdan dosya, Sıkıyönetim Komutanlığı'na gönderilmiştir.

(16 Eylül, Yeni Ortam)

TEK GENEL MÜDÜRÜ SIKIYÖNETİMDE YARGILANACAK

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesinde kanunların cürüm saydığı bir fiili övdüğü iddiasıyla gözaltına alınan Türkiye Elektrik Kurumu Genel Müdürü Mehmet Erdemir'in yargılanmasına önümüzdeki günlerde başlanacaktır.

Askeri Savcı, sanık Genel Müdürün TCK'nun 312 maddesi uyarınca 3 aydan bir yıla kadar hapis cezasına mahkûm edilmesini istemiştir.

Mehmet Erdemir, askeri savcılık tarafından tutuklanma istem, ile askerî mahkemeye sevk edilmiş, sanığın ilk sorgusunu yapan 3 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi Erdemir'in tahliyesine karar vermiştir. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı bu karara itiraz etmiştir

(21 Eylül, Barış)